

відомості про сторони медіації та їх представників; медіатор (медіатори), суб'єкт, що забезпечує проведення медіації (за наявності), реквізити договору про проведення медіації та/або правил проведення медіації; узгоджені сторонами медіації зобов'язання, способи та строки їх виконання, а також наслідки їх невиконання або неналежного виконання; інші умови, визначені сторонами медіації.

В угоді за результатами медіації сторони медіації можуть вийти за межі предмета конфлікту (спору), зазначеного в договорі про проведення медіації, або за межі предмета позову (заяви), якщо медіація проводиться під час досудового розслідування, судового, третейського, арбітражного провадження або під час виконання рішення суду, третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу. Угода за результатами медіації не повинна містити положень, що порушують права та інтереси інших осіб, інтереси держави або суспільні інтереси [3].

1. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності : Закон України від 17 листопада 2009 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 1. Ст. 2.

2. Звіт апеляційних адміністративних судів про розгляд судових справ за 2020 рік (Форма № 2 аас), *Судова статистика*. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/IV_kvartal_20

3. Проект Закону про медіацію № 3504 від 19.05.2020 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877

4. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (з наступними змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446.

Денис СМІРНОВ

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ірина ЛАНТУХ

старший викладач
кафедри теорії та історії держави та права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Одним із фундаментальних принципів громадянського суспільства, правової держави є доступність правосуддя, а одним із ключових елементів системи відправлення правосуддя є неформальне врегулювання конфліктів і його необхідно максимально широко використовувати для того, щоб не проводити судових розглядів, яких можна уникнути. Для зниження обсягу справ та поліпшення ефективності роботи судової системи в цілому, ми вважаємо за необхідне активніше впроваджувати в практику медіативні процедури, які ефективно зарекомендували себе в закордонному та міжнародному праві.

У зарубіжній практиці широко застосовується термін «альтернативне вирішення юридичних суперечок», під яким розуміється досудове та позасудове врегулювання соціальних та правових конфліктів посередницькими методами: третейський суд, переговори, *collaborativelaw* (термін, що не має українського аналога, що означає при процедурі спільного виробітку шлюбу) та медіація.

Процедура медіації – спосіб врегулювання суперечок за сприяння медіатора на основі добровільної згоди сторін для досягнення ними взаємоприйняттого рішення.

Міжнародний інститут медіації (ІМІ) – єдина міжнародна організація, яка займається розробкою глобальних професійних стандартів для медіаторів, адвокатів та інших залучених до колаборативних процесів переговорів та вирішення спорів. Цілі ІМІ:

сприяння та просування застосування медіації у міжнародному масштабі; створення інфраструктури задля забезпечення якості, зокрема сертифікації, серед медіаторів; створення можливостей на навчання медіаторів; надання громадськості незалежної інформації про медіацію; виконання провідної ролі у питаннях політики, пов'язаних з медіацією; встановлення контактів та надання підтримки медіативним організаціям такого профілю; підтримка об'єднань у сфері міжнародної медіації та APC.

ЮНСІТРАЛ (United Nations Commission on International Trade Law) – організація, заснована генеральною асамблеєю ООН у 1966 р. З метою усунення відмінностей між законодавствами різних країн у сфері міжнародної торгівлі та інвестиційної діяльності, яка широко використовує для усунення перешкод, пов'язаних з міжнародною торгівлею та інвестиційною діяльністю медіативні процедури [1, с. 47].

Європейська асоціація суддів на підтримку медіації (GEMME), заснована в 2003 р., об'єднала суддів держав-членів Європейського союзу та держав-членів Європейської асоціації вільної торгівлі, включаючи Швейцарію, Ліхтенштейн, Норвегію та Ісландію, які використовують судову медіацію як альтернативний метод. Метою асоціації є підтримання та покращення існуючої медіативної практики в державах-членах ЄС; обмін інформацією та досвідом у галузі альтернативних способів вирішення спорів між зазначеними країнами; залучення фахівців та громадян до посередництва, а також сприяння суддям, які займаються підтримкою медіації.

IAM – міжнародна академія медіаторів, заснована у 1988 р. у Канаді, головною метою своєї діяльності вважає підготовку затребуваних міжнародних комерційних медіаторів.

Успішно діють у сфері медіації EMNI – Європейська мережа медіативних ініціатив та Лондонський міжнародний арбітражний суд.

Механізм медіації довів свою ефективність і на сьогодні отримав оформлення у міжнародному праві. У міжнародному праві медіація законодавчо закріплена у Типовому законі про міжнародні комерційні примирливі процедури (Model Law on International Commercial Conciliation), який став підставою для прийняття 2 червня 2004 р. у Брюсселі Європейського кодексу правил поведінки для медіаторів, рекомендованої для держав ЄС («European Code of Conduct for Mediators»). Європейський Союз активно займається уніфікацією правових норм, що регламентують порядок вирішення конфліктів у вигляді медіації [2, с. 245].

В цей час практично у всіх державах англосаксонського та романо-німецького права діють національні нормативні акти, що регулюють процедуру медіації. Отже, ми бачимо, що медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів у сучасних умовах є нагальною необхідністю та ефективним механізмом вирішення спорів, дієвим способом їх своєчасного попередження. Закордонна практика показує, що медіація ефективна лише в тому випадку, якщо обидві сторони зацікавлені у вирішенні конфлікту. Рішення припинити суперечку на певних умовах тут ухвалюють самі сторони, медіатор таким повноваженням не наділений, його основним завданням є зберегти чи забезпечити між конфліктуючими порозуміння, привести їх до єдиної думки. Головними перевагами медіації, на нашу думку, є можливість знизити навантаження на судові органи, заощадити фінанси, час та емоційні сили учасників спору, знайти конструктивне рішення, яке відповідає реальному стану речей.

1. Подковенко Т. О. Медіація: міжнародно-правові стандарти. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4. С. 47–54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2017_4_10.

2. Аракелян Р. Ф. Сучасні міжнародно-правові моделі кримінальної процесуальної медіації. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 1. С. 240–244. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2015_1_58.